

ГІСТОРЫЯ

3. Воспоминания Шупени (Лобановой) Феноиды Филипповны // ЗГА в г. Полоцке. – Ф. 1164. – Оп. 11. – Д. 40. – Л. 55 – 72.
4. Дейнис, И.П. Полоцк в XX веке (1905 – 1067 гг.) / И.П. Дейнис // Нац. Полоцк. ист.-культур. музей-заповедник. – КП – S 2774.
5. Доморацкий. 1967 г. // ЗГА в г. Полоцке. – Ф. 1164. – Оп. 11. – Д. 41. – Л. 125 – 126.
6. Ильинский, П.Д. Три года под немецкой оккупацией в Белоруссии / П.Д. Ильинский // Под немцами. Воспоминания, свидетельства, документы: ист.-док. сб. / сост. К.М. Александров. – СПб.: Скрипториум, 2011. – С. 49 – 139.
7. Крупина, И. Воспоминания от 14 апреля 1967 г. // ЗГА в г. Полоцке. – Ф. 1164. – Оп. 11. – Д. 41. – С. 100 – 101.
8. Лагерь советских военнопленных в Беларуси – Lager sowjetischer Kriegsgefangener in Belarus, 1941 – 1944: справочник / авт.-сост. В.И. Адамушко [и др.]; редкол. В.И. Адамушко (гл. ред.) [и др.]. – Минск: НАРБ, 2004. – С. 15.
9. Манис, И. О себе и о товарищах по совместной борьбе с гитлеровскими оккупантами в первый год войны / И. Манис // ЗГА в г. Полоцке. – Ф. 1164. – Оп. 25. – Д. 2.
10. Приказы, распоряжения, отношения и др. ВИ-КО Витебск и руководителя уездной управы // Гос. архив Витебск. обл. – Ф. 2825. – Оп. 1. – Д. 1.
11. Приказы, распоряжения и указания Полоцкой райуправы // Гос. архив Витебск. обл. – Ф. 2823. – Оп. 1. – Д. 1.
12. Приказы, распоряжения и указания Полоцкой райуправы // Гос. архив Витебск. обл. – Ф. 2823. – Оп. 1. – Д. 2.
13. Рукопись воспоминаний Попова Селивестра Гавриловича // Личный архив автора.
14. Русская гимназия в Мюнхене в 1940-х гг. – Режим доступа: <http://www.dorogadomoj.com/dr652sam.html>.
15. Шенделев В.К. // ЗГА в г. Полоцке. – Ф. 1164. – Оп. 11. – Д. 41. – Л. 118.

УДК 352.075.2

КАНФЕСІЙНЫ СКЛАД ПОЛАЦКАГА МАГІСТРАТА Ё XVII – XVIII стст.

канд. гіст. навук **М.М. МАКАРАЎ**

Навукова-тэхналагічны парк БНТУ “Палітэхнік”, Мінск

У артыкуле разглядаецца канфесійны склад органаў месцага самакіравання Полацка ў XVII – XVIII стст. У 1633 г. праслаўныя палачане былі пазбаўлены магчымасці займаць пасады мескіх ураднікаў і да канца чэрвеня 1654 г. у магістраце засядалі толькі каталікі і уніяты. Вяртанне праслаўных ураднікаў у склад магістрата адбылося паміж 1707 і 1709 гг.

У эпоху Сярэднявечча і ранняга Новага Часу ўдзел прадстаўніцтва той ці іншай канфесійнай групы насельніцтва ў складзе органаў улады быў важным паказчыкам таго, якое месца гэта група займае ў жыцці грамадства ці яго пэўнай структурнай адзінкі. Таму, для гісторыі Паўночнай Беларусі, дзе ў азначаную эпоху мела месца супрацьстаянне розных хрысціянскіх цэркваў, вывучэнне складу органаў улад, што функцыянавалі на гэтай тэрыторыі, мае дастаткова актуальны характар. Паспрабуем прасачыць, якім быў канфесійны склад органаў месцага самакіравання Полацка ў XVII – XVIII стст.

Згодна з пастановамі прывілеяў на магдэбургскае права 1498 і 1509 гг. полацкі магістрат з самага пачатку будаваўся на прынцыпах канфесійнага дуалізма пры роўным удзеле асоб каталіцкага і праслаўнага веравызнанняў [11. Т. 2. С. 156 – 157; 11. Т. 3. С. 60]. У пацвярдзальным прывілеі Стафана Баторыя 1580 г. пытанне суадносінаў “рымскай” і “рускай” (“грэчаскай”) частак полацкага магістрата не закранаецца, што дазваляе меркаваць пра захаванне ўладамі Вялікага Княства Літоўскага ў канцы XVI – пачатку XVII стст. ранейшых падыходаў да гэтага пытання [8, спр. 63, арк. 279 адв. – 280].

Аднак, на практыцы пасля 1580 г., у сувязі з увядзеннем у выбарнасці вышэйшых ураднікаў магістрата, сітуацыя ў пераважна праслаўным Полацку магла значна адрознівацца ад стандарта, зацверджанага прававымі актамі. Неабходна адзначыць, што ў канцы XVI – пачатку XVII стст. Выбары “рымскай” і “рускай” частак полацкага магістрата ажыццяўляліся не па-асобку – пры выключным удзеле прадстаўнікоў адпаведнай канфесіі, а сумесна – пры удзеле ўсёй масы мяшчан. Карыстаючыся гэтай сістэмай, праслаўная большасць наўмысна абірала ў склад магістрата няпоўную колькасць самых няздольных каталікоў, чым эфектыўна паралізавала дзейнасць каталіцкага лоббі. 5 лютага 1611 г. перад судом Жыгімонта Вазы полацкія каталікі абвінавачалі праслаўных ураднікаў і мяшчан у тым, што яны “pluralitate głosow ... miasto catolikow inszego nabozenstwa ludzi obieraia, a iesli kiedy catolika albo kilku mianuia, tedy to tylko pro forma czynia i, godnieiszych omiaiac, tych, ktorzy nie sa sposobni na urzedy mianuia, aby przy niesposobnych catolikach i niezupelney liczbie ich sami wszystkim wladneli i rzadzili”. Каталікі прасілі караля, каб ён дазволіў ім абіраць “рымскую” палову магістрата без удзела праслаўных, “gdyz inszych głosow zawsze więcey będzie”, і каб “koho catolicy sposzrodku siebie zgodnie mianować u obierać będą, aby ci byli na urzedy przekładani” [8, спр. 292, арк. 261 – 262 адв.]. Сваім дэкрэтам Жыгімонт Ваза

фармальна задаволіў просьбу “рымскай” меншасці насельніцтва Полацка. Аднак, пазнейшыя матэрыялы не даюць ніякіх падстаў сцвярджаць пра тое, што каралеўскае рашэнне было рэалізавана на практыцы.

Пасля заключэння ў 1596 г. Брэсцкай царкоўнай уніі да двух ранейшых канфесій дадалася трэцяя. Аднак, у першыя дзесяцігоддзі існавання ўніяцкай царквы заўважнай колькасці яе прыхільнікаў у Полацку не было, і магістрат працягваў заставацца каталіцка-праваслаўным. Сітуацыя з распаўсюджваннем уніяцтва на землях Беларускага Падзвіння пачала мяняцца толькі ў трэцім дзесяцігоддзі XVII ст. У складзе полацкага магістрата уніяты сталі пераважаць над праваслаўнымі толькі пасля забойства 12 лістапада 1623 г. у суседнім Віцебску полацкага уніяцкага архіепіскапа Іасафата Кунцэвіча [12, С. 351].

11 сакавіка 1633 г. Уладзіслаў Ваза сваім прывілеем пацвердзіў прынцып парытэтнага прадстаўніцтва каталікоў і “русінаў” у магістраце Полацка. Аднак, пад тэрмінам “русіны” ў згаданым дакуменце разумеліся ўжо выключна уніяты [8, спр. 106, арк. 174 адв. – 175]. Такім чынам, пасля 1633 г. праваслаўныя палачане былі афіцыйна пазбаўлены магчымасці займаць пасады месцкіх ураднікаў, а тыя з іх, хто не змяніў веравызнання, па ўсёй верагоднасці, мусілі выйсці са складу магістрата. Напрыклад, актыўны прыхільнік праваслаўя Філіп Сяменавіч Касабуцкі ў дакуменце 1650 г. згадваецца як чалавек, што ў мінулым з’яўляўся лаўнікам [1, С. 114]. Хутчэй за ўсё, Касабуцкі пакінуў ратушу не па сваёй волі. Па ўсёй верагоднасці, пасля 1633 г. праваслаўным святаром стаў былы полацкі бурмістр Мяленцій Гедройц. У жніўні 1643 г. апошні кіраваў акцыяй групы мяшчан, у якой удзельнічаў таксама Філіп Касабуцкі, па апаганьванні і знішчэнні абразоў св. Казіміра і св. Іасафата, прымацаваных да сцяны полацкай Лознай брамы [8, спр. 292, арк. 261 – 262 адв.; 3, С. 353]. З вялікай доляй упэўненасці можна сцвярджаць, што з 1633 г. да канца чэрвеня 1654 г. у полацкім магістраце засядалі толькі каталікі і уніяты.

У чэрвені 1654 г. Полацк быў захоплены войскамі Маскоўскай дзяржавы, і большая частка мясцовых бурмістраў, райцаў і лаўнікаў збегла на захад Вялікага Княства Літоўскага. У складзе амаль цалкам абноўленага і лаяльнага да адміністрацыі цара Аляксея Міхайлавіча магістрата засталася ўсяго некалькі даваенных ураднікаў, якія, згодна з логікай развіцця падзей, мусілі перайсці ў праваслаўе. Значную частку “новых людзей” полацкага магістрата склалі ідэйныя праціўнікі царкоўнай уніі. Напрыклад, у хуткім часе пасля 1654 г. бурмістрам стаў згаданы вышэй былы лаўнік Філіп Сяменавіч Касабуцкі [2, С. 552, 595, 694]. Вельмі імкліваю кар’еру пры царскай адміністрацыі зрабіў таксама мешчанін Фёдар Аляксеевіч Саткоўскі [9, спр. 1, арк. 532 адв.], які ў 1646 г. публічна казаў, што “есть дьябельская и шатанская вера униатская и не оть Бога, але оть дьябла” [3, С. 379]. Па ўсёй верагоднасці, полацкі магістрат “маскоўскага” перыяда цалкам складаўся з праваслаўных.

У 1667 г., пасля вяртання места ў склад Рэчы Паспалітай, на пасадах бурмістраў, райцаў і лаўнікаў ізноў апынуліся выключна каталікі і уніяты. У склад адноўленага магістрата ўвайшла толькі нязначная частка асоб, што ўдзельнічалі ў працы месцкіх улад у 1654 – 1662 гг. Сваім лістом ад 17 красавіка 1668 г. кароль Ян Казімір загадаў полацкаму ваяводзе і воіту Яну Каролу Копацю сачыць за тым, “iakoby nigdy żadney inney religii osoby, krom rzymskiey katholicckiey u graeckiey z kosciolem świętym rzymskim zjednoczoney, ad magistratum na burmistrzowstwa, radzieictwa, ławnictwa u inne mniejsze urzęda szafarstwa u gminskie nie bywały obierane” [6, С. 259].

Многія ўраднікі “маскоўскага” часу пасля 1667 г. не змянілі веравызнання і працягвалі жыць у Полацку, але не займалі ніякіх афіцыйных пасадаў. Можна сказаць, што яны з’яўляліся нефармальнымі лідэрамі згрупаванай вакол брацтва пры Богаяўленскай царкве праваслаўнай абшчыны места, што была часова пазбаўлена магчымасці дэлегаваць сваіх прадстаўнікоў у склад магістрата. Калі пасля 1680 г. пад ціскам “нізоў” у Полацку быў адноўлены такі орган месцкіх улад, як “мужы гмінныя” (прадстаўніцтва мяшчан, што кантралявала фінансавую дзейнасць магістрата), у яго склад увайшло ажно 4 асобы, што з’яўляліся месцкімі ўраднікамі пры царскай адміністрацыі: былыя райцы Астап Васілевіч і Іван Маркавіч, былы лаўнік Стафан Курылавіч Людзкевіч, былы “муж гмінны” Іван Курылавіч Людзкевіч [2, С. 546 – 547, 549, 594, 624, 678; 4, С. 330; 10, спр. 4, арк. 20, 29 адв., 126 адв.; 10, спр. 5, арк. 148 адв., 268].

Усяго ў дакументах полацкага магістрата за 1681 – 1684 гг. выяўлены згадкі пра 18 “мужоў гмінных”, з якіх 9, несумненна, належылі да праваслаўнай канфесіі. У запісе ад 16 верасня 1682 г. пра выкананне прысягі Ларыёнам Хралоўскім указваецца, што ён “mieysce swoje w gminie połockim z religii graeckiey w nienui będącey zasiadł” [10, спр. 4, арк. 187]. Па ўсёй верагоднасці, праваслаўныя атрымалі вызначаную квоту месцаў гэтай установы. Праз прадстаўніцтва ў складзе “мужоў гмінных” праваслаўная абшчына Полацка атрымала магчымасць, па меншай меры, кантраляваць фінансавую дзейнасць каталіцка-уніяцкага магістрата.

ГІСТОРЫЯ

Вяртанне праваслаўных на пасады бурмістраў, райцаў і лаўнікаў адбылося ў гады Паўночнай вайны (1700 – 1721 гг.) у святле захаваных крыніц час пачатку гэтага працэса можна вызначыць дастаткова дакладна. У кнігах полацкага магістрата за 1704 – 1706 гг., асобы, пра якіх можна дакладна сказаць, што яны з’яўляліся праваслаўнымі (Аляксандр Вароніч, Абрам Снітка, Аляксандр Цыбульскі), выступаюць толькі ў якасці “мужоў гмінных” [9, спр. 2, арк. 56; 9, спр. 3, арк. 25; 9, спр. 4, арк. 1]. А ўжо ў магістрацкіх дакументах за 1709 г. згадваюцца наступныя ўраднікі праваслаўнага веравызнання: бурмістр Ян Сцебут, райца Абрам Снітка, лаўнікі Міхал Алавяшка, Аляксандр Вароніч, Грыгорый Дам’янавіч, Стафан Харкевіч [9, спр. 5, арк. 5, 5 адв., 7, 18, 23, 44, 77 адв., 91, 99, 104 адв., 107, 110 адв.]. Відавочна, што яны ўвайшлі ў склад месцкіх улад паміж 1707 і 1709 гг.

Характэрнай з’явай ва ўнутраным жыцці Полацка першай чвэрці XVIII ст. стала масавае перасяленне мяшчан, галоўным чынам, каталіцкага і уніяцкага веравызнанняў, у Бешанковічы, Друю і іншыя месцы Вялікага Княства Літоўскага [5, С. 356 – 357]. Разам з часткай мяшчан з Полацка выехала таксама значная колькасць ураднікаў магістрата. Напрыклад, у трэцім дзесяцігоддзі XVIII ст. у Бешанковічах пражывалі былыя полацкія лаўнікі Ян Тадэвуш Аляксандравіч і Стафан Аляксандравіч (абодва, верагодна, каталікі), а таксама райца Грыгорый Пчолка [7, С. 54, 108; 9, спр. 14, арк. 89]. 5 снежня 1725 г. магістрат публічна прызнаў, што ў Полацку “mało mamy katolikow z rzymskiey strony, a z graeskiey unitow”, а мяшчане ў адказ на гэта прасілі, каб “rusinom pozwolili urzędow” [5, С. 355]. 16 лістапада 1726 г. полацкі ваявода і войт Станіслаў Дэнгаф зацвердзіў праваслаўнага Аляксандра Міхалавіча Сцебута на пасадзе бурмістра з наступнай фармулёўкай: “w niedostatku unitow” [7, С. 52 – 53].

З гэтага часу і да 1772 г. адна палова месцаў у полацкім магістраце была заўсёды занята каталікамі і уніятамі, а другая – праваслаўнымі. Напрыклад, з 6 ураднікаў I сесіі, што выконвала свае абавязкі ў 1727 г., да праваслаўнай канфесіі належылі бурмістр Аляксандр Міхалавіч Сцебут, райца Аляксандр Вароніч і лаўнік Стафан Абрамавіч Снітка [7, С. 49]. З 6 асоб гадовага складу магістрата за 1741 г. праваслаўнымі з’яўляліся бурмістр Міхал Алавяшка, райца Базыль Дам’янавіч і (з вельмі вялікай доляй верагоднасці) лаўнік Захарыяш Камковіч [9, спр. 26, арк. 45, 95, 101]. Да таго ж, згаданы Міхал Алавяшка пасля чэрвеня 1742 г. некалькі гадоў заставаўся адзіным полацкім бурмістрам.

У 1761 г. беларускі праваслаўны епіскап Георгій Каніскі ў сваёй скарзе ў Сінод пісаў: “В Полоцке по особливым королевским давным привилегиям доселе в магистрате чиновные люди состояли одна половина из римлян и униатов, а другая из благочестивых: ныне же они под клятвою приказали своим, дабы наших от сего времени к чином магистратским не допускать» [4, С. 372]. Цяжка сказаць, ці мелі яго словы пад сабой нейкія рэальныя падставы. Аднак, сесія ўраднікаў магістрата наступнага 1762 г., як звычайна, складалася на палову з праваслаўных (гэта – бурмістр Дзяметры Пшчолка, райца Міхал Снітка, лаўнік Ян Міронавіч) [9, спр. 39, арк. 1а].

Такім чынам, у канцы XVI – пачатку XVII ст. полацкі магістрат тэарэтычна павінен быў складацца з роўных па колькасці каталіцкай і праваслаўнай частак, але на практыцы ўплыў апошняй на справы места мог быць значна большым. У 1633 г. праваслаўныя палачане былі пазбаўлены магчымасці займаць пасады месцкіх ураднікаў і да канца чэрвеня 1654 г. у магістраце засядалі толькі каталікі і уніаты. У 1654 – 1667 гг. месцкія ўлады Полацка, па ўсёй верагоднасці, цалкам складаліся з праваслаўных. З 1667 г. і да пачатку XVIII ст. на пасадах бурмістраў, райцаў і лаўнікаў знаходзіліся выключна каталікі і уніаты, а праваслаўныя (прыблізна з 1681 г.) мелі прадстаўніцтва ў складзе “мужоў гмінных”. Вяртанне праваслаўных ураднікаў у склад магістрата адбылося паміж 1707 і 1709 гг. Пазней у Полацку пастановы каралеўскіх прывілеяў і лістоў, што не дазвалялі праваслаўным прымаць удзел у працы месцкіх улад не выконваліся. Мясцовая праваслаўная абшчына не ператварылася ў маргінальную групу і да 1772 г. мела значнае прадстаўніцтва ў складзе полацкага магістрата.

ЛІТАРАТУРА

1. Актавая кніга полацкага магістрата 1650 г.: зб. дак. / склаў і падрыхт. да друку М.Ю. Гардзееў. – Мінск, 2006.
2. Акты книги полоцкого магистрата за 1656 – 1657 гг. / составил М.Ю. Гордеев, подготовил к печати А.Б. Довнар. – Полоцк. Минск, 2012. С. 545 – 700.
3. Археографический сборник документов, относящихся к истории Северо-Западной Руси, издаваемый при управлении Виленского учебного округа. – Вильна, 1867. – Т. 1
4. Белоруссия в эпоху феодализма. Сборник документов и материалов. – Минск, 1960. – Т. 2.
5. Витебская старина / А.П. Сапунов. – Витебск, 1888. – Т. 5. Ч. 1.
6. Историко-юридические материалы, извлеченные из актовых книг губерний Витебской и Могилевской. Витебск, 1871 – 1906. Вып. 1 – 32.
7. Кніга магістрата места Полацка 1727 г. = *Ksiega magistratu miasta Polocka 1727 г.* / падрыхт. А.М. Латушкін, М.Дз. Макараў. Вільня – Беласток, 2012.

8. Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі, ф. КМФ-18 (Метрыка Вялікага Княства Літоўскага), воп. 1, спр. 63, 106, 292.
9. Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі, ф. 1823 (Полацкі магістрат), воп. 1, спр. 1, 2, 3, 4, 5, 14, 26, 39.
10. Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі, ф. 1823 (Полацкі магістрат), воп. 2, спр. 4, 5.
11. Полоцкие грамоты XIII – XVI вв. / Изд. А.Л. Хорошкевич. Т. 1 – 5. Москва, 1977 – 1985.
12. Родэвальд Ш. Пра ўшанаванне Язафата Кунцэвіча ў XVII ст. // Беларускі гістарычны агляд. 2009. Т. 16. Сш. 2 (31). С. 351.

УДК 94(438)

РОД БУЙНІЦКІХ У ПОЛАЦКІМ ВАЯВОДСТВЕ Ў ПАНАВАННЕ АЎГУСТА ІІІ

канд. гіст. навук А.У. МАЦУК
Інстытут гісторыі НАН Беларусі, Мінск

Буйніцкія, гербу Лебедзь, пакінулі значны ўнёсак у гісторыю Полаччыны і ўсёй Беларусі. У першую чаргу ўспамінаецца слаўты заснавальнік беларускага тэатра Ігнат Буйніцкі. Узвышэнне рода Буйніцкіх на Полаччыне адбываецца ў XVIII ст. У пачатку панавання Аўгуста ІІІ у Полацкім ваяводстве родам Буйніцкіх кіравалі сыны полацкага мечніка Юзафа Буйніцкага (памёр у 1709 г.) і Тэрэзы з Корсакаў Галубіцкіх: полацкі падчашы і полацкі гродскі сурагатар Антоні Цыпрыян Буйніцкі і полацкі скарбнік Казімір Буйніцкі.

Антоні Цыпрыян Буйніцкі 14 сакавіка 1713 г. атрымаў прывілей на ўрад полацкага падчашага, які і займаў да самай смерці. Быў звязаны з полацкім ваяводам Станіславам Дэнгофам і дапамагаў яго выбару полацкім ваяводам. Таксама служыў харужым у харугве Станіслава Дэнгофа [1, арк. 445]. Пасля смерці полацкага ваяводы Станіслава Дэнгофа 4 мая 1729 г. атрымаў прывілей на ўрад полацкага гродскага сурагатара. Сам прывілей прадставіў мясцовай шляхце на полацкім грамнічным сойміку 6 лютага 1733 г., а актыкаваны ў полацкім каптуровым суддзе ён быў 24 ліпеня 1733 г. [2, арк. 20-21адв]. Антоні Буйніцкі быў жанаты на браслаўскай падчашанцы Тэафіле з Жэромскіх. Антоні Буйніцкі быў забіты ў верасні 1737 г. дома ў Дудах сынам Францішкам (тэстамент актыкаваны 15 верасня 1737 г.). За гэта Францішак разам з 3 памагатымі згодна рашэння Трыбунала ВКЛ быў “забілі строгай смерцю, распаленымі кляшчамі цела рвалі на 4 вуглах ратушы” [3, р. 12]. Акрамя Францішка Антоні меў 4 сыноў: Яна, Пятра, Іяхіма і Юзафа і 3 дачок: Антаніну (замужам за полацкім стражніковічам Юзафам Корсакам Бабыніцкім), Разалію (замужам за полацкім падсудковічам Янам Сялявай) і Ганну. Казімір Буйніцкі 17 снежня 1720 г. атрымаў прывілей на ўрад полацкага скарбніка. Казімір Буйніцкі быў жанаты на Кацярыне з Канінскіх. Памёр у 1754 г. У Казіміра былі трое сыноў: Аляксандр, Юзаф і Ксаверы і 2 дачкі: Элеанора (замужам за Якубам Канопкай) і Брыгіта (замужам за Бенедыктам Кубліцкім). З наступнага пакалення Буйніцкіх найбольшую вядомасць дасягнуў сын Антонія Буйніцкага Ян, які 23 кастрычніка 1752 г. пасля Францішка Зяновіча атрымаў прывілей на ўрад полацкага стольніка і займаў яго да сваёй адмовы ў 1772 г. Акрамя таго, Буйніцкія дзякуючы шлюбу Разаліі з Буйніцкіх і полацкага падсудковіча Яна Сялявы мелі падтрымку і ўплывовага ў Полацкім ваяводстве полацкага падсудка Іясафата Антонія Сялявы. Таксама дзякуючы таму, што Элеанора з Буйніцкіх была замужам за ясмонскім старостай Янам Антоніям Агінскім, Буйніцкія мелі падтрымку і ўплывовага роду Агінскіх (браслаўскай галіны) у Полацкім ваяводстве. Меў ўплыву ў Полацкім ваяводстве і дваюрадны брат Антонія і Казіміра, сын іх дзядзькі Казіміра, полацкі мечнік Ануфры Буйніцкі (сын Казіміра).

Для лепшага разумення становішча рода Буйніцкіх у пачатку панавання Аўгуста ІІІ неабходна вярнуцца на некалькі год назад, у панаванне Аўгуста ІІ і бескаралеўе 1733 – 1735 гг. Па-першае, з канца панавання Аўгуста ІІ Антоні і Казімір Буйніцкія знаходзіліся ў канфлікце з сваім пляменнікам Юзафам Корсакам Залескім. Бацька Юзафа Корсака Залескага полацкі харужыц, чарніцкі і крашукі староста Януш (Ян) у 1718 г. (незадоўга да пасольскага сойміка) застрэліў сваю спячую жонку Марыяну з Буйніцкіх, сястру Антонія і Казіміра Буйніцкіх. Полацкая шляхта на сваім сойміку 1718 г. падрабязна разгледзіла гэтае забойства. Было вырашана прасіць канцлера ВКЛ Караля Станіслава Радзівіла і падканцлера ВКЛ Казіміра Чартарыйскага не пазбаўляць непаўнагадовых дзяцей Януша Корсака Залескага крашукі і чарніцкага старостаў, бо ён не мае земскіх уладанняў. Гэтыя ўладанні Януш Корсак Залескі памяняў з полацкім стольнікам Янам Пакашам на свае земскія ўладанні Губін і Камень і спадзяваўся атрымаць на гэтыя староства каралеўскі кансэнс на іх перадачу сваім дзецям. Таму, каб яго